

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Letošnje bodoče deželnozborske volitve.

(Iz vipavske doline).

Klerikalna stranka je za letošnje deželnozborske volitve razvila velikansko agitacijo po vsem Notranjskem. Kakor krivi preroki vstajajo razni klerikalni agitatorji, ki naštevajo razne kmetске potrebe, na katere se naš kmet niti ne domisli, katere so sicer dobre in koristne in da bi se jih le četrti del izpolnilo, bili bi bolj srečni kakor Izraelci.

V volilni boj posegel je tudi notranjski državni poslanec Nace Žitnik, ki lazi po raznih krajih Notranjske ter se ponuja Notranjcem za dež. poslanca. Ta poslanec pozna notranjskega kmeta, trpina najbolj ob volitvah, a v poslanski zbornici piše le za „Domo-ljuba“ in „Slovenca“. — Pred državnozborskimi volitvami je bil ta mož vsegaveden in vsega zmožen, duhovščina ga je slikala učenega in skušenega večletnega poslanca itd.; v vsaki posamezni vasici, kjer je bil kje kak črn njegov sodrug, so ljudstvo farbali, na jeziku imeli vse potrebe notranjskega kmeta-trpina, mu obljubovali zmanjšanje davkov, ceste, regulacijo reke Vipava, hudournikov in drugih voda, zboljšanje vkupnega kmetijstva, sploh so spoznali vse kmetске potrebe. Sedaj pa pričakujemo tistih praznih obljub, kakor judje Kristusovega odrešenja.

Tudi njegovi črni sodrugi težko pričakujejo, kedaj jim bodo plače povišane spet za 9 milijonov. Mi volilci pa resno vprašamo, kedaj da bojo vse tiste obljube rešene, katere so nam obljubovali pred volitvami. Polovico jih Žitniku pustimo, ker že z drugo obljubljeno polovico bomo srečni bolj kot Izraelci v obljubljeni deželi. Za sedaj vidimo sami, da smo na kraju propada, in njegova dobrot nas pomaga tirati čez prepad. Vprašamo, kaj hudiča na Dunaju dela in po kaj hodi? Mi pravimo, da hodi lenobo past, in ako mu naše besede kaj kožo gulijo, naj nam pokaže, kaj je za nas storil. Ako bi bili priprostega kmetiča volili, bi ga imeli

vsaj v svoji sredi in bi mu lahko svoje potrebe potožili. Žitnik pa hodi lenobo past, a sedaj ob času volitve pa zna tako po krščansko farbati in mazati, da je še velik del neumnega ljudstva, da mu vse njegove grehe odpusti in celo zagovarja njegove dobrote.

Ti pa, notranjski kmet, zapomni si dobro, da si le molzna krava duhovnikov, in dokler ne vzameš pasjega biča v roko in ne pometeš, ne bodeš videl ne dobrote ne drobtine, katere deli dežela in država drugim v obilni meri. Za kakšna pritrjevanja so klerikalni lenuhi dobri in takšnih vlada tudi potrebuje, oni norce brijeje s kmetom ter rečeje: saj ko bojo volitve, že lahko obrusimo teh par kmetov, da bojo kar neumni za nami. Mi pa pravimo: Klin s klinom. Ako se delovanje državnega zbora zasleduje, se vidi lenega klerikalnega državnega poslanca pri prvih, ali ne od dela, ampak od lenobe. In tacega lenuha naj bi mi še v deželni zbor volili, nikakor ne. Nace Žitnik pa je poslednji čas postal tudi toliko drzen, da ne pusti kmetom po prosti volji si izbirati dež. poslanca v vipavsko-idrijskem kmetskem volilnem okraju. Tu usiljuje ljudem znanega izpolnjevalca četrte božje zapovedi, sebičnega večnega kandidata Janeza Lavrenčič-a iz Vrhpolja. Mož se je uže večkrat volilcem usiljeval za poslanca, a vsakokrat je sramotno pogorel. Vsaj volilci so prepričani uže iz delovanja njegovega pok. očeta, ki v dolgi dobi nad dvajsetih let ni za svoje volilce nič mogel doseči, in takšna bi bila tudi sedaj, ako bi bil izvoljen on poslanec.

Klerikalci bodo na svojih shodih kmetu vse mogoče obljubovali. Toda ti notranjski kmet, zapomni si, da klerikalcu ni verjeti niti ako priseže, tem manj pa njegovim obljubam. Ne udaj se pri bodočih volitvah klerikalcem, ker ako se jim udaš, podaš jim v roko bič, s katerim bodeš svoje dobrote prijemal, in to ne za en dan, nego za dobo 6 let. Bodi pameten, sedaj pride čas maščevanja.

Tebe so dosedaj vedno topli — zgrabi za bič in poženi vsacega izpred hiše, kedar bi se drznil ti usi-

ljevati za dež. poslanca Žitnika ali pa Lavrenčiča. Ko si odgnal tako od hiše klerikalnega agitatorja, vzemi še metlo in pometi za njim, da bode vsaki videl, da je čisto pred tvojo hišo. Če ne bodo vedno večji davki. Plačuj kmet, drobtine pa od tega ne bodeš videl.

Ako voliš v deželni zbor Žitnika in Janeza Lavrenčiča, boš zopet žrtev klerikalizma, žrtev farovške in nikoli nasičene bisage.

Na shod!

Piše se nam: Dne 26. t. m. vsi v Postojno! Vsi, ki mislite, da z dosedanjim delom prepirajočih se strank ni zamogel kmetski stan napredovati, zberite se v Postojni! Naj Vam ne bode škoda časa in tudi denarja se mora za take velevažne stvari potrošiti; vsaj ta bode obilo povrnjen, ker si bode s tem vsak sam in svojemu bližnjemu opomogel. Ne glej ne na desno, ne na levo, ne poslušaj klerikalca, ne liberalca, ti si kmet in hodi torej za kmetom in ne za drugim stanom, ki te hoče imeti v svojem taboru le da polni svoje žepe, a ti, tvoje koristi in tvoje življenje so mu deveta briga, da še več, on te izkorišča v svoje sebične namene, a pri tem si ti oškodovan. Iz vseh dolin in gora cele Notranjske prihitite, ter govorite odločne besede! Odbor naj bode pa toliko kulanten, ter da vsakemu pristašu prosto besedo! Tu naj se sliši beseda, ki gre kmetu naravnost iz srca! Na veselo svidenje!

Domače vesti.

Glavni zbor „Kmetске stranke za Notranjsko“, bode v nedeljo, dne 26. januarja 1908 ob 3. uri popoldne v „Narodnem hotelu“ v Postojni. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika začasnega odbora. 2. Volitev predsednika glavnemu zboru. 3. Poročilo: „Organizacijski načrt kmetске stranke za Notranjsko“. 4. Volitev osrednjega (izvrševalnega) in nadzorovalnega odbora. 5. Določitev okrožij posameznim okrajnim odborom. 6. Določitev kandidatov za prihodnje deželno-zborske volitve. 7. Posamezni predlogi. Somišljeniki! Vdeležite se zborovanja v najobilnejšem številu. Pristop ima vsak strankin član. Odbor.

Akcija za povzdigo gospodarskih razmer na notranjskem Krasu je vzela strankinemu odboru dosti časa. Preštudiral je stvar najtemeljiteje in je sestavljena zelo skrbno. Stvar je v najboljšem tiru in ako bode šlo po godu, bode to delo, ki bode marsikaj v par letih na boljše obrnilo.

Gg. odbornikom kmetске stranke! V nedeljo ob 2. uri popoldne pred glavnim zborovanjem je odborova seja. Ker je ta velevažna, prosi se vse odbornike in navzoče zaupnike, da se je gotovo udeleže. Odbor.

Iz Logatca. Vrlo nas veseli, da je sklenil odbor „kmetске stranke“ razširiti delokrog po vsem Notranjskem. Kar smo že zdavnaj pričakovali, to se je

Listek.

Peš na Vezuv.

Potopisna črtica. — Spisal Fr. Valenčič.
(Dalje.)

Ker mesto nima družih znamenitosti, zato sva skrbela za živež in hitela dalje, da si poiščeva pripravo mesto za popoldanski odmor. Kmalu sva bila oddaljena eno uro od mesta Spoleto in zavila v stran preko široke suhe struge pod senco orjaškega hrasta.

Prva polovica je dovršena in ob treh se dvignevala dalje.

Razgrnil sem odejo, sezul čevlje, no in začel se je že znani obed: klobuk fig, grozdje, kruh in liter vina. V tem času je nemogoče hoditi, ker pritiska vročina s tako silo, da sta zrak in zemlja enako razžarjena. Navzlic temu sem zaspal eno uro.

Ob treh sva se dvignila dalje. Pot je bila bolj naporna, ker so začeli prihajati klanci, katerih je cela Umbrija polna.

Poleg tega je še to zlo, da se nikamor ne pride. Uro in uro sem se vrtil navzgor in ko sem se ozrl nazaj, bil sem tam kot poprej. Zašla sva visoko v Apenine. Kedaj bo konec teh strmin? — Cesta se vleče ob robu visokega hriba. Nizko pod mano zija prepad. Tam daleko globel pri globeli. V višavah krili orel, dela kroge, postoji za trenutek in šine bliskoma

kakor od lovca zadet navpično navzdol. Kedaj bo konec?! — Težko stopa noga. Vsaka mišica mi odreka službo. Solnce pripeka, zrak trepeče od vročine, razžarjena cesta mi žge podplate. Še vedno višje, kdaj bo konec?

Znoj na obrazu, trud mi jemlje vid, na težke čevlje je legel prst debel prah, oj, to je prokleto romanje! Naprej, naprej, moramo priti. Močna volja premaga vse napore.

Tam je konec, tam sva na vrhu. Niti za korak nisem mogel dalje. Na vrhu sem počival pol ure. Mimo mene se vleče zobčasti greben rimskih Apeninov. Tu je razvodje. V ozadju se vijejo struge proti severu, za mano proti jugu. Vse je suho, niti kaplje vode ni v osušenih strugah. Neštevilno žlebov kaže, kje se valijo v nevihti hudourniki.

Pot navzdol je bila bolj lahka. Samo je šlo. Tako sva prehodila v poldrugi uri več nego prej v treh urah. Ko sva zagledala mesto Terni, je bila že temna noč. Ob osmih zvečer sva tja dospela. Tu je bilo jako neprijetno, ker je bil nama kraj neznan.

Noge so mi skoro otrpnile od skrajnega napora, kajti ta dan sem porabil skoro vse svoje moči.

Ko sva kupila živeža in vina, zapustila sva koj mesto. In sedaj ležišče. Kje za vraga! Povsod trda noč. Na levo in desno ograje, šumeče vode, umetni kanali. In poleg tega oba trudna, zaspana, lačna.

zgodilo. Pri nas je bilo že od početka veliko zanimanje za stranko, sedaj pa ko smo zaslišali, da jo dobimo v naš kraj, je veselje tem večje. Nedeljskega shoda se udeleži kdor se more!

Osebna vest. Vodstvo okrajnega glavarstva v Postojni je poverjeno agrarnemu nadkomisarju g. Franc Žitniku. Kancelistom pri okr. glavarstvu je imenovan g. Fran Sever mesto odišlega kancelista g. Markota.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Gojmir Demšar. c. kr. notar 1 K, družba v gostilni Gašpari pri „likofu“ darovala 4 K, gđc. Slavija Patermostova izročila 1 K, člani pevskega društva nabrali pri igri „bum“ v restavraciji Garzarolli-jevi 2 K 58 v, br. Skalko Štefin daroval 1 K. Srčna hvala darovalcem in nabiralcem, ki naj bi našli prav obilo posnemalcev! Na zdar!

Na zadnjem sestanku zastopnikov narodnih društev postojnskih se je sklenilo, da se sestavi od delegatov, ki naj jih na izrednem občnem zboru izvoli vsako društvo, poseben skupen odbor, čigar naloga naj bode skrbeti za zbiranje prispevkov za zgradbo društvenega doma ali „Narodnega doma“, kakoršno ime se bode temu domu pač določilo. Omenjeni odbor, oziramo društvo bi imelo za vse nadaljne korake in poslovanje skrbeti.

Iz Ilirske Bistrice. Danes smo pokopali najstarejšega moža naše občine, g. Antona Brožiča po domače „Bežončevega strica“. Dočakal je lepo starost 96 let

ter ni bil nikdar bolan in do zadnjega zdiha pri zavesti. N. v m. p.

Vipava in Gradišče dobila nov vodovod. Voda se napelje iz nekega studenca nad Gradiščem, ki je dovolj močan, da bo preskrboval z izvrstno pitno vodo oba imenovana kraja. — Napeljava vode od tega studenca bo veliko ceneja, kakor ona, ki se je prva nameravala, namreč isto dvigniti s pomočje vodne sile iz studenca „pod farovžem“ v veliki rezervar nad Vipavo, ker se vsled višočine imenovanega studenca (100 m nad Vipavo), ne bo potrebovalo nikakih mahinacij. — Podroben načrt ravnokar izdeluje tvrdka Kunc iz Češkega.

Vipavske čitalnice novi odbor konstituiral se se je sledeče: predsednik g. Fran Arh, c. kr. davčni oficijal, podpredsednik g. Juraj Hus, lekarnar, tajnik g. Anton Bajc, evid. eleve, blagajnik g. Ivan Može, trgovec, knjižničar g. Rado Grum, učitelj, pregledovalca računov gospodična Ljudmila Borštner, učiteljica in dr. Pavel Kanc, zdravnik v Vipavi. Sklenilo se je tudi vsa čitalniška pisma kolekovati z narodnim kolekom. — Vsi na občnem zboru navzoči člani so pa obljubili plačati za družbo sv. Cirila in Metoda letno 2 K.

Iz Vipavske doline. Tu vlada veliko zanimanje za nedeljski „kmetski shod“ in se pričakuje obile udeležbe. Vsak kdor zamore, naj pohiti k temu shodu, ki je posebno za našo mladino velevažnega pomena. Strnimo se v krepko četo, da zatremo najhujšega sovražnika našega kmetskega stanu.

Po dolgem iskanju sva dospela do brega malega potoka. Na obeh straneh so rasle vrbe žalujke. Spodaj je bila gosta zelena trava.

„Tu ostaniva.“ Razgrnila sva odeje. Nebo je jasno, dežja ne bo. Veter mi je hladil zabrenkle noge. Kar čutil sem, kako mi tere trud od izmučenih udov. Sladko je počivati po dovršenem delu. Na uho mi je vdarjal šum večernega mestnega vrvenja; po cestah so drdrale ekvipaže; po dolini je odmeval žvižeg dospelega vlaka.

V mestu je igrala godba, iz gostilne je zadonel glas zvonkega tenorja. Vse je vživalo prijetnost hladnega večera.

Nad mestom je visela svetla plast mestnih luči, a kroginkrog trda noč. Tam na mostu je nekdo zaigral na vijolino. Bogve, komu pošilja te krasne glasove? Morda ljubici? Čisto zvonki glasovi so brzeli mimo mene, a nad mano so blestele mirijade zvezd... Od potoka sem je prihajal hlad. Ob zvokih vijoline sem se pogreznil v globoko spanje.

Zjutraj sva se zbudila ob štirih. Bil sem truden. Imel sem nemoteno spanje, a včerajšnji dan je tičal še vedno v nogah. Kolena so me bolela, v glavi je bilo vse pusto in prazno. Na nogah sem imel debele žulje, ki so se ponoči napolnili z vodo. Ko sem jih prepustil, peklo me je od bolečin. Kriv sem bil jaz, ker sem včerajšnji dan preveč hodil.

In šla sva zopet. Treba je bilo korakati navzgor.

S početka počasi, a naposled so se mi razhodile noge. Pri vsakem koraku sem čutil bolečino. Po dveurni hoji sva bila na vrhu gore. Od tam je krasen razgled navzdol. Dolina je sila rodovitna, preprežena s potoki in kanali. Od nasprotne strani stopi v dolino reka Nera. Tam strmoglavi v njo rečica Velino, ki dela najkrasnejše slapove. To so Cascade delle Marmore.

Še danes mi je žal, da nisva sprejela tudi te točke v najin program, ker so ti slapovi svetovnoznani. Najdaljši slap meri preko sto metrov.

Mesto Terni so imenovali Rimljani: Interamna. Sedaj šteje preko 30.000 prebivalcev. V tem mestu se je rodil slavni zgodovinar starega veka: Tacitus, ki ima na najlepšem trgu krasen spomenik.

Danes bova korakala do trga Gandalupo. Dolga pot. Še vedno naju je obkrožala gorata Umbrija. Še vedno strmi hribovi, zobčasti grebeni gora. Ob robu se vije tja v nedogledne dalje strma cesta...

Molče sem stopal predse; zdaj navzgor, zdaj navzdol. Nešteti prepadi zijajo vsepovsod. Le naprej! Še ta dan in skoro bova spala pred Rimom.

Sence nikjer. Razžarjena obla pritiska z vso močjo. Neznosna vročina! Brezmiselno sem korakal dalje. Tam onkraj strme gore leži selo: Configni. Do tam je prva polovica hoda. Še eno uro, in tam bova. Še eno uro, a to je veliko. Vsaka sekunda se vleče kakor sama večnost.

(Dalje prih.)

Prva vipavska vinorejska zadruga odpošlje na planinski ples v Trst za paviljon „Koča“ na Nanošci več vrst svojih desertnih vin, na kar opozarjamo obiskovalce te zabave.

Rokodelsko podporno društvo v Postojni ima v nedeljo dne 26. t. m. ob 1. uri popoldne v občinski pisarni svoj občni zbor z nastopnim sporedom: 1) Poročilo predsednika. 2) Poročilo blagajnika. 3) Volitev blagajnika. 4) Volitev odbora. 5) Volitev 2 namestnikov. 6) Volitev predsednika društvenega razsodišča. 7) Volitev 2 pregledovalcev računov. 8) Raznoterosti.

Občinski lov postojinski, kojega zakupnina znaša letnih 1200 K, je občinski odbor postojinski v svoji seji dne 23. t. m. na daljnih 5 let prepustil graščini hasperški.

Ferijalnemu društvu „Prosveta“ je daroval obč. odbor v Postojni 10 K.

„Ilirski Sokol“ v Il. Bistrici priredi dne 26. t. m. v hotelu Ilirija predpustno veselico, pri kateri sodeluje domača godba na lok, s sledečim vspešnim: Raztresenca. Veseloigra v enem dejanju. Ples s korjandoli korso in kotiljoni. Začetek točno ob 8. uri zvečer; vstopnina za osebo 80 vin.; rodbine 3 oseb 1 K 40 vin. Čisti dobiček je namenjen za nabavo telovadnega orodja. — Ravno isti dan se vrši v hotelu Ilirija ob 1. uri popoldne redni občni zbor tega društva z običajnim sporedom.

Učitelju Bezeg na Gočah se podpisani najpriščneje zahvaljujem na prizadevanju imenovati me častnim članom S. L. S.; to častno mesto prepuščam že njemu samemu. Da se je naročil na „Slovenskega učitelja in „Slovenca“, vzamem hvaležno naznanje, pri tem pa mu prav najtopleje priporočam, da se čimpreje naroči še na „Zlato dobo!“ — Konečno pripomnim, naj ne išče dopisnika s podpisom „napreden oče“ v moji osebi!*) Poslednjega pa pozivljam, da se v prihodnje, če še kaj poroča o goških šolskih razmerah, posluži svojega pravega in kar polnega imena! V Vipavi, dne 15. decembra 1907. Franc Mercina učitelj.

Nesreča na potu iz gozda. V ponedeljek vozil je posestnikov sin Anton Petrič iz Vipave hlode iz gozda. — Med potjo hotel je prva kolesa zavoriti, a pri tem se mu je na gladki poti spodrsnilo, da je nesrečno padel pod težko naložen voz, kateri mu je eno nogo pod kolenom popolnoma zdrobil in ga tudi po trupu težko poškodoval. — Ponesrečenca pripeljali so domov, kjer mu je dal domači zdravnik prvo pomoč, a v torek odpeljati so ga morali v bolnico.

Poročila se je naša rojakinja gđc. Mileva Lavrenčič, hčerka prerano umrlega g. Ivana Lavrenčiča iz Postojne, z gospodom dr. Karolom Zakrajšek, okrožnim zdravnikom v Škofji Loki. Naše iskrene čestitke!

Pevsko društvo „Postojna“ priredi 2. svečana predpustno veselico, združeno s koncertom. Spored se naznani pravočasno.

Opozarjamo člane „Sokola“ in „Postojne“ na izvanredni občni zbor, ki se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m. v „Narodnem hotelu ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu je volitev 2 delegatov in 1 namestnika v odbor za zgradbo društvenega doma.

Narodna čitalnica v Postojni ima izredni občni zbor dne 28. januarja 1908 ob 6. uri zvečer, za slučaj nesklepčnosti po pol ure pozneje v društveni dvorani. Spored: 1. Volitev 3 članov v odbor za zidanje „Društvenega doma“. 2. Naročanje časopisov. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Slučajnosti. P. t. člani se uljudno vabijo k mnogoštevilni udeležbi, posebno bi bilo želeli, da se zbora udeleže tudi tržani, ker bo „Društveni dom“ gotovo v okras trga. Gregor Demšar, t. č. predsednik, Anton Aysec, t. č. tajnik.

Krasno spomladansko vreme in ne zimo imamo letos v Postojni, kajti toplomer kaže visoko nad 0, pač nekaj izrednega za ta čas, ko so nas navadno še burja, sneg in hud mraz mučili. Da ni bilo nekaj dni mrzlih, bi bila slaba za naše gostilničarje in mesarje, a tako so se vsi pravočasno preskrbeli z ledom.

Pevsko društvo v Orehku. Orehek, ena najlepših vasi na Notranjskem, ki ima že sedaj eno najstarejših bralnih društev, katero društvo se bode sedaj razširilo v javno ljudsko knjižnico, pridobil si je sedaj svoje pevsko društvo. Osnovni odbor bil je 16. t. m. Voljeni so bili: Predsednik Mihael Mežan, podpredsednik Ivan Ogrizek, tajnik Ivan Kenič. Odborniki pa: Nežika Semec, Ivan Albreht, Jakob Kristan, Ivan Dekleva. Veseli nas, da so naša dekleta, fantje in moške v lepi slogi zbrani v tako lepem društvu, kateremu se obeta še lepa prihodnost; to pa zato, ker so bili že vsi prejšnji učitelji vneti za petje in je ljudstvo tukaj izredno nadarjeno za petje in občno prosveto. Mlado društvo pa naj cvete, in raste ter živi v omiko in blagor našega res tako dobrega ljudstva!

Iz Cerkljske doline. V naši dolini že precej vre! Opozorimo pa na nekaj, kar je potrebno! „Kmetška zveza“ razpošilja okrožnico, ki priporoča za kandidata g. Jakoba Marolta. To je kandidat, ki je bil svoj čas v klerikalnem taboru, a se je v zadnjem času nekaj sporekel z voditelji. So pa nekateri, ki ga hočejo postaviti neodvisnim kandidatom, češ da ga bodo volili klerikalci, liberalci in soc. demokrati. Naj ga le volijo vse omenjene stranke ali kmetška stranka ga ne bo. Izjavljamo s tem, da Jakob Marolt ni kandidat kmetške stranke, ter da dosedaj še nobeden ni definitivno postavljen. Klerikalci hočejo vodo zmešati, da bi potem lahko ribarili. Pozor, torej opomnite vse naše pristaše na omenjeno!*)

Iz Loža. Zopet se vse giblje, vse skrbi, kdo bode kandidat, kako bodo izpadle prihodnje volitve! Zanimanje je veliko, nasprotniki se trudijo, a vsekako brezuspešno. Čuje se, da se nekaj krha v njihovem taboru! Na delo, rešimo svojo čast, povzdignimo svoj

*) Potrdimo, da dopis ne izhaja od gospoda Frana Mercine. Uredništvo.

*) Op. ured.: G. Marolta pozivljam, naj kar pogumno pride v nedeljo v Postojno.

mili kmetski stan. Vse kar more naj gre na nedeljski shod v Postojno!

„Nova doba“ ta časopis, ki je glasilo stranke, ki bi vsaj po njenem imenu soditi — morala kmetsko gibanje pozdravljati, piše v št. 5 z dne 18. t. m., da je „kmetska stranka“ stara „liberalna stranka“. Pustimo jo naj sanja dalje, a mi hodimo svojo zbrano pot. Naši voditelji so vzeti iz srede kmetskega stanu, a dobrodošel nam je vsak, ki podpira naše želje in stremljenja.

Smrtna kosa. Gospa Petrič iz Belegamalna umrla je v visoki starosti od 85. let. Lahka ji zemljica.

Zaročila se je gospodična Fani Intiharjeva iz Vrhlike z nadučiteljem gosp. Fegic; poroka bode že drugi mesec. Bila srečna!

Predpustni ples se bode vršil na Svečnico dne 2. svečana t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih Alojzija Žnidaršiča v Ložu. K obilni udeležbi uljudno vabi Alojzij Žnidaršič.

Poslano.)* V zadnji številki „Domoljuba“ iz reške doline me napada neki podli „katoliški“ obrekljivec. Podtika mi razno vohunstvo in, da sem jaz prišel k veselici kat. izobr. društva na ogled, ter da sem poročevalec „Notranjca“ in druge stvari, katere spadajo res prav k „Domoljubu“ in njegovim poročevalcem iz reške doline. Na te neumne napade ne bom odgovarjal, saj ima „Notranjec“ po zatrdilu „Domoljuba“ vedno nove dopisnike, n. pr. pred malo časom je napadel g. učitelja Lampreta, sedaj mene; pa kmalu bo kdo drugi na vrsti. Zastavim tukaj le ponižno vprašanje: Kako izpolnjujete krščansko dolžnost, da napadate tako meni nič tebi nič osebe, ako se le količkaj zamerijo vašim nazorom. Tako sem bil tudi jaz kot mlad fantič pristopil h kat. izobr. društvu še veliko prej, kakor je bil kaplan Janez Hrovat prišel v Trnovo. Deloval sem po svoji zmožnosti za društvo, dokler nisem prišel do prepričanja, da ne ravna v dejanjih tako, kakor po pravilih obeta, in sem izstopil. V tem času, ko sem še bil „psiček“ tistih ljudi, da so me pošiljali na vse kraje, kakor v Št. Peter na shod kmetske stranke in druge kraje, da naj zgago delam z nekaterimi tovariši, ki so bili tudi v društvu, smo hodili shode „razbijat“ in g. Janez Hrovat kot „Domoljubov“ dopisnik me je vadal v dopisovanju in kako naj ob vsaki priliki udarim po nasprotnikih, ter da naj radikalno ž njimi postopam ter mi celo dal kuverte z naslovom na „Domoljuba“, češ, da naj dopisujem. Jaz sem izprevidel, da je to

zoper božje in človeške postave, bližnjemu dobro ime jemati. Zato sem vse popustil ter pristopil k čitalnici, da se izognem prejšnjim neumnostim, ki so se godile v kat. izobr. društvu, ter da ne bom več za „špijona“ ali „vohuna“, kakor me nazivlje „Domoljub“. Sedaj imam imen vse mogoče, „lepi“ (bolje bi bilo luškani) Polde, in drugih lepih reči pride na dan, katere niso prišle preje, dokler ni začel dopisovati v „Domoljubu“ g. kaplan Hrovat in vedno se učeči študent „Plehki“ iz Bistrice. Ta dva poročata, oziroma sta poročala vse neumnosti, da izve svet, kako smo v „reški dolini“ „zabiti ljudje“. Koncem pa zakličem vrlima dopisnikom, katerima tudi častitam v izbiranju imen: Le korajžno in veselo zabavljajta, saj vaše plačilo bo obilo v nebesih, ker izpolnujeta božje in cerkvene zapovedi. Drugič, ako želite, bom vam postregel bolj z zabeljenim in prosim, da me odslej imenujete „luškani“, ne več lepi, ker to je prenobel za neučenega človeka, komaj 20 let starega, ki se more od ranega jutra pa do poznega mraka mučiti, da se preživi in sedaj mu želite še to odtrgati, ker ga imenujete „malovarjem“. Škandal za izobražence, kakor sta tista dva gospoda, ki se zavoljo neke dame prepirata — Šircelj pa „vrli“ g. Valenčič, ter iz Topolca Frjan, ki je „vseh del mojster in vseh rev gospodar“, da tudi patenta ne plačuje. — To je svoboda! Ako si ž njimi, te bodo hvalili, kakor hitro pa odstopiš, gorje tvoji koži. Tudi ako pogineš, ne dobiš usmiljenja. Prav po krščansko je res to! Toliko v pojasnilo vsem tistim, ki ljubezen uče, in listu, ki v poduk in zabavo z lepimi imeni poučuje.

L. Oblak, Topolc.

Klerikalno posojilnico. Popravek. Ni res, da hočejo klerikalno posojilnico ustanoviti v Postojni tisti, ki so spravili svojo tiskarno na kant, res pa je, da jo hočejo ustanoviti možje, ki s tiskarno niso bili v nobeni zvezi. Ni res, da bi bila tiskarna prišla na kant, res pa je, da je bila prodana prav na pošten način. Postojna-Ljubljana, dne 14. januarja 1908. Za pripravljalni odbor „Posojilnice in hranilnice“: Andrej Ažman, katehet meščanske šole; Franc Vilfan, kapelan. Za „Katoliško tiskovno društvo“ v Ljubljani: A. Kalan, L. Smolnikar; t. č. tajnik. — Temu dostavljamo: Ti 4 duhovniki nam niso mogli boljše usluge napraviti nego s tem popravkom. Prav s pridom bi ga upotrebili med smešnicami. Potrkaj pri posojilnici — črna suknja pogleda ven, poglej v tiskarno — zopet črna suknja... Nadvlada duhovniškega stanu se tukaj povsem jasno sama dokazuje: nije več obrti, povsod imajo duhovniki prvo in zadnjo besedo. Čudimo se, kako se gosp. Ažman upa trditi, da ni bil s tiskarno v nobeni zvezi. G. katehet, ali se ne ženirate pred mladino, ki jo poučujete? Tajite, da niste imeli s tiskarno opravka? Mi seve popolnoma vzdržujemo svojo notico, s katero smo trdili, da se tiskarna duhovnikom ni izplačala, iz česar sledi, da so jo zavozili ali na kant spravili. Popravek je toliko zabavnejši, ker se 4 duhovniki v potu obraza trudijo, da jasne resnice s sveta spravijo. Vsi 4 so le figure, s

*) Opomba uredništva. Na željo g. L. Oblaka priobčujemo dobesedno to poslano, za katero smo le toliko odgovorni, kolikor velevali zakon. Opozarjamo pa na zanimiva razkritja v tem poslanem: Tu g. Oblak popisuje, kako so ga duhovniki pošiljali kmetske shode razganjati in učili, kako se obrekuje in psuje. On pa je te »učitelje« na svojo srečo že pravočasno spoznal in jim obrnil hrbet. Rešil se je s tem moralne propasti. Zdaj ga pa ljuto napadajo, češ da je on naš dopisnik. Kdo nam dopisuje, »Domoljuba« nič ne briga, toliko pa lahko rečemo, da če nam bo odslej hotel g. Oblak dopisovati, mu bomo radi odpirali predale, ker se je upal slediti svojemu prepričanju, katero mu je velelo zapustiti slabo tovarišijo in stopiti v naš kmetski tabor.

katerimi igra šah višja klerikalna „bisaga“, od katere izhaja tiskarna in hranilnica. Lepa „hranilnica“ bo to, s katero bodo ti možaki gospodarili.

Glavna razdelba solastnih pašnikov v Drskovčah pri Parjah.

Vsled prošnje posestnikov iz Drskovč in Parij (občina Zagorje) z dne 21. avgusta 1892 dovolila je c. kr. dež. komisija za agr. operacije z razsodbo z dne 8. julija 1893, št. 135, da se smejo tem solastne pašne parcele na obe vasi v glavno razdeliti. To se je tudi zgodilo. Stroške razdelitve morajo nositi v smislu zakona z dne 26. oktobra 1887 št. 2. interese sami, oziroma morajo ta znesek dež. odboru kot pred-ujem vrniti. Ti stroški znašajo **K 3296.42**, a svet, ki je bil vzet v razdelitev, je bil pri razdeljevanju cenjen na **K 7087.17**. Stroški znašajo torej skoraj polovico vrednosti sveta; posestniki so morali takorekoč svoje posestvo kupiti za polovično ceno. Število vdeleženih posestnikov je tako malo, da pride povprečno na vsakega v Drskovčah po 162 K in v Parjah po 138 K, kar je za naše revno ljudstvo veliko breme in to še celo v omenjenih vaseh, kjer živijo posestniki izključno le od svojih ubogih kmetij in pristranskega zaslužka nimajo nikakega. Razun tega so letos trpeli vsi pridelki vsled suše, moče, toče, povodnji tako močno, da so prisiljeni kmetje skoro polovico živine prodati in to za slabo ceno. A ravno letos jim je padlo še to breme razdelitve na ramena. „Krajevni odbor kmetijske stranke“ se je zavzel za stvar in vložila se je prošnja na deželni odbor kranjski, da spregleda ubogim posestnikom vsaj nekaj tega zneska. V istini so ti stroški v primeri s ceno sveta velikanski in želeti bi bilo, da bi se prošnjo uslišalo na kakoršenkoli način, kajti to bi bilo naravnost uničujočega učinka za izvršitev vseh melioracijskih del v okolici. V dokaz temu je, da so bili pred leti posestniki iz Parij mnenja, svoja razkosana posestva zložiti (komasirati), ali sedaj se že vidi, da so veselje popolnoma izgubili do tega veličnega melioracijskega dela in to le vsled bojazni do prevelikih stroškov. To je čisto umevno, kajti, ako stane le čisto navadna „glavna razdelba“ med dvema vami toliko % vrednosti parcel, kaj bi stala šele komasacija. Tako si pravijo prizadeti posestniki in priznati se mora, da je ta bojazen povsem naravna.

Narodno gospodarstvo.

Živinski sejmi so zdaj v Ljubljani vsak teden po enkrat. To pa ni v prid kmetu, ampak le v prid mesarjem ljubljanskim. Ljubljana še nima tolikega konsuma mesa in tudi ni središče tako živine bogate okolice, da bi mogla združiti na sejmu velike množine živine vsak teden. Tujim kupcem, ki so dražili, se zdaj ne izplača prihajati na te tedenske sejme, kajti ni dovolj

ponudbe, da bi jim to kazalo. Res je, da so nekateri teden sejmi dobro obiskani, a kupci zdaj tega vedeti ne morejo, med tem, ko so se prej lahko zanesli, da bo dovolj živine naprodaj. Sčasoma bo morda uredba vsakotedenskih sejmov praktična, ko bo za to dovolj živine in konsuma, a zdaj to ni umestno. Morda bi se dal vsaj kompromis skleniti, da bi bil semenj vsakih 14 dni?

Table za voznike na državnih cestah. Ministrstvo za notranje zadeve je odredilo, da se postavijo na mejah, kjer prehajajo državne ceste v drugo krovino — med Koroško in Kranjsko, med Štajersko in Kranjsko, med Primorsko in Kranjsko — velike table, ki bodo opozarjale voznike, da prehajajo tu v drugo deželo in, ki bodo imele napis na kateri strani je dovoljeno voziti v tej deželi. Ta naredba bo prišla v veljavo še pred potovalno sezono in ima namen preprečiti nesreče, ki so se večkrat dogodile v avtomobilnem prometu radi različnih običajev voznikov voziti na desni ali levi strani ceste.

Po svetu.

Nove jubilejske znamke so prišle v promet s 1. januarjem 1908. Stare znamke so za promet veljavne do 31. marca 1908, 1. junija 1908 bodo popolnoma izločene iz prometa. Kdor bo ob tem času še imel stare znamke jih do 31. julija 1908 lahko zamenjal pri vsakem poštнем uradu za enakovredne.

Krasna oporoka. Gospodična Frančiška pl. Vert-hajmstajn, ki je umrla pred kratkem, je zapustila velik del svojega premoženja mestu Dunaju. V svoji oporoki je določila, da se v njeni hiši ustanovi ljudska knjižnica, njen salon, ki je poln dragocenih podob in spominov naj bo vsakomur odprt, da si ga lahko ogleda. Svoj krasni vrt je določila za javen ljudski vrt. Za uredbo knjižnice je volila 20.000 K. Tudi za razne človekoljubne naprave je zapustila lepe svote; zapustila je 2000 K zavetišču za židovske otroke, 2000 K za glu-honeme židovske otroke, 2000 K za ustanovitev zavoda, kjer se bo dajalo revežem juhe in čaja, 2000 K za sobe, kjer se reveži grejejo, 2000 K za prenočišča za reveže, 2000 K dunajskemu prostovoljnemu rešilnemu društvu, 1000 ljudski kuhinji in 30.000 kron za pomnoženja fonda društva prijateljev otrok. Tako plemenit človek tudi po smrti še živi v svojih dobrih delih.

Število šolskih otrok na Dunaji. 1. oktobra 1907 je bilo na Dunaju v meščanskih in ljudskih šolah 232.429 šolarjev; vpisanih je letos za 6315 več otrok kakor lansko leto. 3828 teh otrok še ni bilo šest let starih in 1431 jih je že prekoračilo 14 leto. Razredov je 4441, od lanskega leta je bilo treba napraviti 104 nove razrede.

Psi za stražo ruskega carja. Telesna straža carja je pomnožena, pomagači so ji psi, ki so nalašč za to izučeni. Psi so izvrstni čuvaji.

Skopuha smrt ne spreobrne. V Pinzonu na Tirolskem je umrl bogati kmet Jože Hibler. Še na smrtni postelji je prosil, naj ga pokopljejo v jopiču, ki ga je vedno nosil. Dedičem se je ta prošnja zdela sumljiva, preiskali so suknjo in našli v nji tri bankovce po tisoč kron.

Posredovalnica za delo za one, ki se vračajo iz Amerike. Do 20. decembra 1907 se je vrnilo iz Amerike 21.000 delavcev na Češko. Ker težko dobivajo delodajalce, sklenil je deželni odbor, ustanoviti za štiri mesece pisarno za posredovanje dela. Vlada je dobila poziv, da dovoli za vzdrževanje lokala prispevek 2000 K. Veleposestniki, velike tvrdke in podjetja za vodne naprave se od deželnega odbora opozarjajo na te delavce.

Upreženi medvedi. Učenjak Amundsen, ki se pripravlja na pot na severni tečaj, noče vporabljati za svojo ekspedicijo losov in psov, upregel bo severne medvede, s katerimi misli priti do cilja. Pustil si je naloviti 6 medvedov, ukrotili so jih že in izučili za vožnjo.

Koliko časopisov je v Avstriji. Poštni zaznam listov za l. 1908, ki vsebuje vse v Avstriji in v inozemstvu izhajajoče liste, izkazuje za Avstrijo 8372 listov, ki izhajajo v 32 jezikih.

Za kratek čas.

Za bolnike. Bolnik pride k zdravniku prašat, kaj naj stori, ker ga cel život zelo srbi. — „Praskajte se“, je bil hitri odgovor.

Kmetu računa zobozdravnik 2 K, ker mu je izpulil zob. „Kaj toliko naj plačam“, se ta zajezi, „saj ste hitro naredili: Moj sosed mi je zadnjič računal le 30 v., pa mi ga je eno uro pulil“.

Zdravnik pride k bolniku in mu zapiše zdravil. katerih naj jemlje po eno žlico. — Bolnik pogleda recept in zdihne: „Ko bi bil vedel, da žlice pomagajo, spraznil bi bil že ves žličnik.“

Tržne cene v Ljubljani.

Semena :				
Domača detelja	od K	120.—	do K	140.—
Lucerna	» »	—.—	» »	—.—
Laneno seme	» »	27.—	» »	28.—
Fižol :				
Rudeči ribniški	» »	17.—	» »	18.—
Prepeličar	» »	18.—	» »	19.—
Žito :				
Pšenica	» »	22.—	» »	24.—
Rž	» »	18.—	» »	20.—
Ječmen	» »	15.—	» »	16.—
Oves	» »	17.—	» »	17.60
Ajda	» »	16.—	» »	17.—
Kože :				
Goveje z rogmi vred	» »	86.—	» »	—.—
Telečje	» »	165.—	» »	—.—
Svinjske	» »	100.—	» »	—.—
Lisičje	» »	—.—	» »	—.—
Kunine (belice)	» »	—.—	» »	—.—
» (rumenice)	» »	—.—	» »	—.—
Dihurjeve	» »	—.—	» »	—50
Vidrne	» »	—.—	» »	—.—

Za 100 kilogramov.

Za par.

Poslano.

Na dopisa iz Št. Petra v zadnji Notranjčevi številki pretečenega leta in odgovor v prvi številki tega leta, se čuje iz raznih krajev napačno mišljenje o mojem očetu. Že mnogokrat presenetila so me vprašanja o teh dveh dopisih. To pa je neresnično, da se mojega očeta kaj tiče, ker v naši vasi se nahajata župan in moj oče istega imena, istega priimka, oba gostilničarja in do sedaj je bil moj oče podžupan, pri novi volitvi je ostal pa le za svetovalca. Oni Franc Margon št. 35 pa je še vedno župan, torej njiju le številke ločijo in hišni pridevki. Torej ako se pripeti še kakšen tak dopis, kakor se je že mnogokrat v „Slov. Narodu“ in „Notranjcu“ pripetilo, naj se napačno ne smatra in ne oslaboti pošteno ime mojega očeta.

Franc Margon ml.
Trnje št. 49.

Loterijske številke.

Trst, 18. januarja		64	12	86	54	69
Praga, 22. januarja		88	29	19	67	2

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akcidenčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Postojnska kolodvorska restavracija:

Vsako nedeljo in praznik:
Steinfeldsko pivo iz
sodčka, brenovke iz
Dunajskega Novega mesta in
razne specialitete sira.

Prsni sirup

proti prehlajenju, kašlju,
hripavosti in prsnim bole-
činam 1 stekl. z rab. nav.
1 K 40 vin. — **Prsni čaj**
1 zavoj 50 vin. — **Sok**

proti oslovskemu kašlju za otroke 1 stekl. 70 vin. —
Mazilo proti trganju in revmatizmu 1 stekl. 1 K. —
Mazilo proti ozebkom 1 lonček 70 vin. — **Čisto ribje**
olje 1 stekl. 1 K.

Razpošilja vsak dan po pošti
lekarna pri Mariji pomočnici v Vipavi.

Pozor!!

Trgovina s trav-
nimi semeni

Franc Kastelic

v Kandiji pri
Rudolfovem.

Pozor!!

Uljudno naznanjam, da sem **otvoril popolno urejeno**

trgovino s travnimi in detelnimi semeni,

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom **g. V. Rohrmanna**, na-
čelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in
čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji
na Dunaju, tako da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila, katera hočem točno
izvrševati, in ostajam

z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih spri-
čeval dokazuje, kako zdra-
vilne so

Kaiser-jeve

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga
odpravi.

prsne karamele s 3
smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripa-
vost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.**

Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v **Vipavi.**

•• Dober tek ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka**
teka in je prebava slaba. Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

Kovaškega pomočnika

sprejme takoj

ANDREJ MARINČIČ, kovaški mojster

Zagorje—Št. Peter na Krasu.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
===== dopoludne. =====

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne
dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji
najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.